

307.88(4):336
EEG / Eng.

144274
27-10-61

cc: alle Ministers

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN

's-GRAVENHAGE

Zijner Excellentie
de Heer Minister-President,
Voorzitter van de Raad van
Ministers.

Directie/Afdeling: DGES

Datum: 24 oktober 1961

Onderwerp: Onderhandelingen toetreding
Engeland tot de EEG

Kenmerk: 150947

Foto-no: 14642/61

TER BEHANDELING IN DE MINISTERRAAD

1. Op 6 november a.s. zullen besprekingen beginnen tussen de Zes over de onderhandelingen met Engeland, welke op 8 november in Brussel zullen aanvangen. Hoewel nog niet is vastgesteld waarop de besprekingen op 6 november betrekking zullen hebben en het zelfs nog onzeker is of een ambtelijke voorbespreking en voorbereiding plaats zal vinden, mag worden verwacht, dat procedure-vragen het voornaamste onderwerp van het gesprek zullen vormen. Voorts zal wellicht een eerste gedachtenwisseling plaatsvinden over de inhoud van de uiteenzetting, welke door Minister Heath is gegeven op de eerste zitting in Parijs op 10 oktober.
2. Wat betreft de verdere procedure van de onderhandelingen is voor Nederland het vraagstuk van het voorzitterschap het meest van belang. Zoals bekend heeft Nederland steeds het standpunt ingenomen, dat een permanente voorzitter op ministeriëel niveau zal moeten worden aangewezen, die tevens leiding en vaart kan geven aan de ambtelijke onderhandelingen. Men heeft over dit vraagstuk op 10 oktober te Parijs geen beslissing kunnen nemen. Tijdens de Raadszitting van 23 tot 25 oktober te Brussel zal hierover opnieuw van gedachten worden gewisseld en eventuele resultaten daarvan zullen in de Ministerraad van a.s. vrijdag kunnen worden besproken. Inmiddels is bekend geworden, dat de Britse Regering wil voorstellen een roulerend voorzitterschap te aanvaarden, maar de rol van "moteur" bij de onderhandelingen toe te kennen aan een krachtige secretaris-generaal van de onderhandelingen.

Over de verdere procedurele regelingen, welke noodzakelijk zijn, valt op dit ogenblik weinig te zeggen.

- Zowel -

Zowel het tempo van de verdere bijeenkomsten als ook de vraag of het mogelijk en wenselijk is op korte termijn reeds over te gaan tot de instelling van gespecialiseerde werkgroepen en, zo ja, waarvoor deze werkgroepen zouden moeten worden ingesteld, zijn vragen, welke ook met de Engelsen besproken zullen moeten worden, alvorens een beslissing kan worden genomen.

Het Nederlandse standpunt ten aanzien van dergelijke procedurele vragen zal steeds moeten uitgaan van de wens, de onderhandelingen zo snel mogelijk te doen verlopen en te doen beëindigen.

3. Ten aanzien van de uiteenzettingen van Minister Heath kan van Nederlandse zijde zowel op 6 als op 8 november worden gesteld, dat het Engelse standpunt op een aantal principiële punten bepaald zeer bevredigend is. Deze punten zijn de volgende:
 - a. De bereidheid van Engelse zijde de doeleinden van het EEG-verdrag volledig te aanvaarden met inbegrip van de bevoegdheden van de instellingen en de verplichting om te komen tot een gemeenschappelijk beleid op het gebied van de landbouw en de handelspolitiek.
 - b. De bereidheid van Engelse zijde de verdragstekst ongewijzigd te laten - behoudens die wijzigingen welke technisch noodzakelijk zijn ten aanzien van de samenstelling van de instituten - en te volstaan met regeling van een aantal problemen in speciale protocollen.
 - c. De bereidheid van Engeland het buitentarief van de EEG te aanvaarden, behoudens een correctie in de vorm van algemene tariefverlaging alsmede de bereidheid op het ogenblik van toetreding tot de EEG de zelfde tariefverlagingen in het onderling handelsverkeer toe te passen als tussen de EEG Lid-staten op dat ogenblik tot stand zijn gekomen.
 - d. De bereidheid ook toe te treden tot de EGKS en Euratom.
 - e. De bereidheid bij te dragen tot de versterking van de politieke eenheid van Europa en de conclusies van de conferentie van Staats- en Regeringshoofden te Bonn op 18 juni jl. te aanvaarden.
4. Minister Heath heeft verschillende categorieën problemen aan de orde gesteld. Allereerst die van de technische wijzigingen van die verdragsartikelen, welke betrekking hebben op de samenstelling van de instellingen der Gemeenschap. Van Engelse zijde zijn hier geen verdere suggesties gedaan. Deze problematiek behoeft, op het eerste gezicht, niet reeds onmiddellijk ter hand te worden

genomen. Dit zal met meer nut kunnen geschieden, indien over de materiëel-economische hoofdpunten in de onderhandelingen overeenstemming in het vooruitzicht is en voorts bekend is welke andere landen tot de Europese Gemeenschappen zullen toetreden.

Voorts heeft Minister Heath aan de orde gesteld problemen, verband houdend met het feit dat in het kader van de EEG voor een aantal onderwerpen reeds regelingen zijn getroffen resp. in vóórgaande staat van voorbereiding verkeren. Hij releveerde hier de sociale voorzieningen, de vrijheid van het vestigings- en dienstenverkeer, de kartelbepalingen en de vrijheid van het kapitaalverkeer. Deze problemen zullen moeten worden besproken. Ook van Engelse zijde verwacht men op dit punt echter geen grote complicaties en moeilijkheden.

Uitvoerig is Minister Heath ingegaan op de problemen samenhangend met het Gemenebest. Het Gemenebest-probleem is een gevolg van het feit, dat de landen van het Gemenebest voor een groot aantal van hun belangrijkste exportprodukten tariefvrijdom op de Engelse markt genieten. De toetreding van Engeland tot de EEG zal vrijwel onvermijdelijk leiden tot het verdwijnen van de hiermee samenhangende preferenties op de Engelse markt, doordat de EEG-landen naar deze markt eveneens rechtenvrij zullen kunnen exporteren; zelfs zal de toetreding in meerdere gevallen leiden tot het verlies van deze rechtenvrijdom. Ter ondervanging van de problemen, welke als gevolg hiervan kunnen ontstaan en teneinde te voorkomen, dat vitale belangen van deze Gemenebest-landen hierdoor worden aangetast, zijn van Engelse zijde een aantal mogelijkheden voor oplossingen gesuggereerd, welke er steeds zoveel mogelijk op gericht zijn de bestaande afzetmogelijkheden voor de Gemenebest-landen op de Engelse markt te handhaven - in ieder geval voor de belangrijkste grondstoffen en voedingsmiddelen.

In het algemeen zal Nederland bereid kunnen zijn aan het vinden van oplossingen in deze geest mede te werken, mits uiteraard geen belangrijke benadeling van de Nederlandse belangen hierdoor zou ontstaan, als gevolg van een discriminatoire bevoordeling van Engelse produkten. Grondgedachte van het Nederlandse standpunt is, dat voor de belangen van het Gemenebest begrip dient te worden getoond, omdat het hier een groep landen betreft wier onderlinge samenhang voor de positie van het Westen van onschatbaar belang is. Bovendien is het ook voor de EEG zelve van grote betekenis goede en steeds nauwere economische betrekkingen met de Gemenebest-landen te ontwikkelen en de in de onderhandelingen te treffen regelingen zullen dan ook daarop primair gericht moeten zijn.

Het ligt in het voornemen, dat de Coördinatie Commissie voor Europese Integratie- en Associatie-problemen op korte termijn een nota uitwerkt over deze problematiek en waarin een kritische beschouwing zal zijn opgenomen over

24 oktober 1961

150947

de verschillende oplossingen, welke van Engelse zijde zijn voorgesteld voor de verschillende categorieën produkten, welke hier in het geding zijn.

Een ander probleem, dat door Minister Heath uitvoerig is besproken, betreft de Britse landbouw. Het probleem van de Britse landbouw hangt samen met de gehele of gedeeltelijke omschakeling van het Engelse systeem van "deficiency payments" naar een systeem van prijspolitiek, waarvoor zij in sommige gevallen menen de mogelijkheid van een belangrijke overgangperiode nodig te hebben, alsmede de bijzondere behandeling, welke wordt gevraagd voor de tuinbouwsector.

Ook ten aanzien van deze problematiek zal de Raad binnenkort een nota ontvangen, welke door de Coördinatie Commissie wordt voorbereid.

Tenslotte zij gereleveerd de problemen, samenhangend met het bestaan van de Europese vrijhandelsassociatie, welke eveneens door Minister Heath zijn aangestipt. Van Engelse zijde volstond men met opnieuw te stellen, wat ook reeds in het communiqué van de bijeenkomst van de EVA-landen op 31 juli is gesteld, namelijk dat de EVA zal worden gehandhaafd totdat de gewettigde belangen van elk der ledenlanden zijn behartigd en dat Engeland eerst daarna in staat zal zijn tot de Gemeenschappen toe te treden.

De problematiek, samenhangend met de EVA zal eerst in zijn volle omvang aan de orde komen, zodra de onderhandelingen met Engeland in een verder gevorderd stadium zijn en de verschillende Lid-staten van de EVA te kennen hebben gegeven, welke relatie zij met de EEG zouden wensen.

5. In het algemeen zal het Nederlandse optreden bij de onderhandelingen erop gericht dienen te zijn, dat de onderhandelingen zo spoedig mogelijk tot resultaten leiden. Het is niet aan Nederland nieuwe en nog niet gesignaleerde problemen op te werpen. Van Nederlandse zijde ware steeds te overwegen, welke positieve en zo eenvoudig mogelijke oplossing kan worden gevonden voor de vraagstukken, waarbij de richtsnoer kan zijn de overweging dat, voorzover zulks mogelijk is, een verschuiving van de uiteindelijke regeling tot na de toetreding steeds de voorkeur verdient boven een voorafgaande regeling. Dit is nodig teneinde te voorkomen, dat onderhandelingen zich jaren voortslepen, waardoor ook de ontwikkeling van de Gemeenschappen zelve slechts kan worden geremd en geschaad en de verhouding met de andere Europese landen steeds moeilijker wordt. Bovendien eist uiteraard ook de internationale toestand van dit ogenblik, dat deze nieuwe stap naar de Europese eenheid op korte termijn wordt gezet.

DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,

w.g. J. Luns

VERTROUWELIJK

Excerpt van de verklaring van Minister Heath tijdens de vergadering van de Zes en Engeland op 10 oktober 1961 in Parijs.

Hieronder volgt een uittreksel van de verklaring welke Minister Heath op 10 oktober 1961 tijdens de bijeenkomst tussen de lidstaten van de EEG en het Verenigd Koninkrijk heeft afgelegd. De nummers corresponderen met de nummers van het betreffende document.

Par. 11 t/m 13. De Britse regering onderschrijft de doeleinden van het Verdrag van Rome. Zij aanvaardt in het bijzonder de objectieven die in art. 2 en 3 zijn neergelegd, inclusief de afschaffing van de interne rechten, de totstandkoming van een gemeenschappelijk buitentarief en van een gemeenschappelijke handels- en landbouwpolitiek. Engeland is bereid volledig deel te nemen aan instituten van de EEG. Voorzover in dit stadium kan worden beoordeeld bestaat er, afgezien van de normale aanpassingen, geen behoefte aan wijzigingen van de verdragstekst. Bijzondere problemen zouden in protocollen behandeld moeten worden.

Par. 14 t/m 16. Onderzocht zou moeten worden in hoeverre de beslissingen, aanbevelingen, directieven en regelingen welke sinds het Verdrag van kracht werden op Engeland kunnen worden toegepast. Dit onderzoek zou in sommige gevallen na de toetreding kunnen plaats vinden, in andere, meer vitale, zou er te voren overeenstemming moeten worden bereikt.

Met betrekking tot de "ancillary provisions" stelt Mr. Heath het volgende. Verschillen in systeem van sociale wetgeving en sociale voorzieningen in landen van de EEG en Engeland zouden moeten worden besproken. Ook de procedure die in de Britse wetgeving met betrekking tot monopolies en restrictieve praktijken is vastgelegd verschilt van die welke het EEG-Verdrag voorziet, al zijn de objectieven gelijk. Op het gebied van het vestigingsrecht en de verlening van diensten zou Engeland misschien extra tijd behoeven om de in dit land vigerende wetten en praktijken in overeenstemming te brengen met de betreffende programma's welke de gemeenschap bezig is op te stellen. Besproken zou moeten worden hoe het Britse systeem van controle op het buitenlands betalingsverkeer geharmoniseerd kan worden met de "Eerste Richtlijn" van de EEG voor kapitaalverkeer.

Deze problemen behoeven op zichzelf geen moeilijkheden te baren. Er zouden technische gesprekken over kunnen plaats vinden gelijktijdig met de onderhandelingen over de problemen betreffende Gemenebest en Landbouw.

Par. 17 t/m 19. Engeland aanvaardt de structuur van het buitentarief van de EEG, al zal het niveau in verband met de vereisten van het GATT wel moeten veranderen. Een lineaire verlaging in de orde van grootte van 20% wordt voorgesteld. Bepaalde posten zullen echter een bijzondere behandeling moeten krijgen. Op het moment dat Engeland tot de Gemeenschap toetreedt zal het dezelfde interne tariefverlagingen en een aequivalente aanpassing aan het buitentarief doorvoeren als tot op dat moment door de huidige lidstaten van de EEG zijn toegepast.

Par. 20 en 21. Engeland is bereid onderhandelingen te openen op het daartoe geeigende ogenblik teneinde ook tot de EGKS en Euratom te kunnen toetreden.

Par. 22 en 23. Engeland deelt de oogmerken en objectieven die in de verklaring van de regeringsleiders van de Zes op de bijeenkomst in Bonn op 18 juli zijn neergelegd. Als het eenmaal lid is van de Gemeenschap zal het gaarne in een positieve geest willen bijdragen tot de versterking van de Europese eenheid. Ook binnen de Gemeenschap wil Engeland bepaald niet een verdragende rol vervullen.

DE DRIE BELANGRIJKSTE PROBLEMEN

Par. 25. Engeland wil geen gepriviligeerde positie en wenst slechts regelingen die in overeenstemming zijn met de gemeenschappelijke markt.

GEMENEBEST

Par. 30. Gewezen wordt op het feit dat de Zes sinds het totstandkomen van de EEG geen tarieven hebben ingesteld t.o.v. landen en gebieden waarmee speciale relaties bestaan, voor producten waarop ook avant tekening van het verdrag geen tarieven werden geheven. Landen zoals Marokko en Tunesië bijvoorbeeld hebben nog steeds in belangrijke mate een vrije toegang tot de Franse markt. Andere landen werden geassocieerd onder hoofdstuk IV.

Par. 32. De Britse suggesties zijn gebaseerd op de hypothese dat algemeen wordt erkend dat bevredigende regelingen moeten worden ontworpen ter bescherming van de vitale belangen van de landen van het Gemenebest.

Par. 33 en 34. De onderontwikkelde landen en gebieden van het Gemenebest hechten belang aan de preferenties en de tariefvrije toegang welke zij tot de Britse markt genieten. Er zijn ook enige andere bijzondere voorzieningen die van vitaal belang voor sommigen hunner zijn. Voor bepaalde gebieden is het ook van belang dat zij op gelijke voorwaarden kunnen concurreren op de markten van de rest van Europa met andere exporteurs van overeenkomstige producten. Voorts moeten vele van deze landen en gebieden hun industriële ontwikkeling aanmoedigen en moeten deze landen, teneinde belastinginkomsten te hebben, tarieven instellen.

Par. 35. Hoewel bepaalde Gemenebest-landen verklaard hebben dat de huidige associatieregelingen niet geschikt zijn voor onafhankelijke landen, is het mogelijk dat de nieuwe regelingen die thans worden ontworpen wel aanvaardbaar zijn. In elk geval zou Engeland gaarne zien dat de minderontwikkelde landen van de Gemenebest en de afhankelijke gebieden desgewenst de gelegenheid krijgen zich te associëren op dezelfde voorwaarden als die welke in de toekomst zullen gelden voor de op dit moment geassocieerde overzeese landen en gebieden.

Par. 36. Hoewel associatie een oplossing kan bieden voor vele Gemenebest-landen en -gebieden, is een dergelijke regeling voor andere landen wellicht niet mogelijk. Voor de problemen van deze landen zou gedeeltelijk een oplossing kunnen worden gevonden door hun vrije toegang te blijven verlenen op de Britse markt, op dezelfde wijze als landen als Marokko, volgens het betreffende protocol bij het EEG-verdrag, reeds vrije toegang hebben verkregen tot de landen van de EEG waarmee zij zijn verbonden. Deze oplossing zal echter niet op alle gevallen kunnen worden toegepast. De resterende problemen kunnen produktsgewijze worden aangepakt.

Par. 37. Voor tropische produkten afkomstig van landen die niet zijn geassocieerd, zijn twee oplossingen mogelijk. Volgens de eerste zouden deze goederen vrije toegang tot de Britse markt krijgen, volgens de tweede zou het buitentarief van de EEG drastisch worden verlaagd. De laatste benadering kan wellicht voor thee en cacao worden gevolgd.

Par. 38. Voor enkele grondstoffen waarop het buitentarief thans niet nul is, zou het nul moeten worden. Het gaat hier om aluminium, houtpulp, krantenpapier, lood en zink.

Par. 39 en 40. Met betrekking tot fabrikaten erkent de Britse regering dat onbeperkte voortzetting voor onbepaalde duur van de vrije toegang over het gehele gebied niet in overeenstemming kan worden geacht met de ontwikkeling van de gemeenschappelijke markt. Over dit probleem, dat "of manageable proportions" is, moet worden gesproken. Er bestaat een speciaal probleem met betrekking tot eindprodukten uit landen met een lage kostenstandaard met name de Aziatische Gemenebest-landen en Hong Kong. De aard van de oplossing van dit probleem hangt af van de vraag in hoeverre het kan worden geregeld onder voorzieningen van deel IV van het EEG-verdrag. Het zou niet in het algemeen belang zijn indien Engeland nieuwe tarieven zou instellen op de handel uit deze landen.

Par. 41 t/m 43. Speciale voorzieningen moeten worden getroffen voor voedingsmiddelen uit Gemenebest-landen die in de gematigde zones zijn gelegen. Engeland heeft morele en contractuele verplichtingen ten opzichte van vele Gemenebest-landen. Als voorbeeld wordt het "Commonwealth Sugar Agreement" genomen.

Par. 44 t/m 46. De agrarische producenten van het Commonwealth moet de gelegenheid worden gegeven tot "outlets for their produce comparable to those they now enjoy". Verschillende oplossingen zijn mogelijk om de vitale belangen van de Gemenebest-landen te waarborgen, zoals rechtenvrije toegang, vrijdom van heffingen, tarief-quota's, "market sharing agreements" en lange termijncontracten. Indien de EEG echter bereid is het grondbeginsel van "comparable outlets" te aanvaarden, dan moet overeenstemming mogelijk zijn over gedetailleerde regelingen.

BRITSE LANDBOUW

Par. 47. De landbouwobjectieven van het EEG-verdrag zijn in lijn met de objectieven van het Britse landbouwbeleid gelijk. Engeland is thans bereid deel te nemen aan het gemeenschappelijke landbouwbeleid en de gemeenschappelijke organisatie van landbouwmarkten te bevorderen.

Par. 48 en 49. Het Britse systeem voor ondersteuning is - met uitzondering van tuinbouwprodukten - gebaseerd op betalingen uit de schatkist. De Britse tarieven zijn laag. Engeland kent weinig invoerrestricties en het Britse volk is gewend aan lage voedselprijzen.

De betalingen uit de schatkist garanderen het inkomen van de Britse landbouwers. Daarnaast ontvangt de landbouw schenkingen ter verbetering van de landbouwmethoden en ter verhoging van de efficiency. Het niveau van de garantieprijs en van de schenkingen wordt in overleg met de landbouworganisaties door de Britse regering vastgesteld. De Britse wetgeving stelt limieten vast voor de vermindering welke de steun aan de Britse boeren jaarlijks mag ondergaan. De Britse regering heeft er zich toe verplicht deze limieten niet te wijzigen tijdens de lopende zitting van het Parlement, d.w.z. uiterlijk tot oktober 1964.

Par. 51. Centraal in het Britse systeem is het jaarlijkse onderzoek dat de landbouwvertegenwoordigers met de regering houden en waarbij de garanties van verschillende gezichtspunten uit worden onderzocht. Op basis daarvan wordt het niveau van de garantieprijs door de regering bepaald.

Par. 52. De Britse landbouw hecht grote waarde aan de stabiliteit die het Britse systeem verzekert, de gezonde basis die het levert voor projecten in de toekomst. De Britse consument geniet daarnaast het voordeel van lage voedselprijzen. Hoewel bij toenadering tot de methoden van de EEG belangrijke wijzigingen plaats vinden, moeten de moeilijkheden die uit de verschillen in systeem voortvloeien oplosbaar zijn, mits stabiliteit en levensstandaard voor de Britse landbouwers worden gehandhaafd.

Par. 54. De overgang moet geleidelijk plaats vinden. De overgangsregelingen zouden voor Engeland, waar nodig, een periode moeten kunnen in beslag nemen van twaalf tot vijftien jaar, gerekend van het moment dat Engeland toetreedt. Het tijdschema zal uiteraard verschillen voor verschillende goederen. Voor sommige goederen kan Engeland met een kortere periode volstaan en in het algemeen zal Engeland trachten het tempo van de EEG te volgen.

Par. 55. Voortgaande op de weg naar een gemeenschappelijk beleid, weten wij thans niet wat aan het einde hiervan het effect zal zijn op de levensstandaard van de landbouwers. Daarom acht Engeland het van groot belang dat het mogelijk blijft middelen te benutten die de levens-

standaard van de boeren garanderen. Dit is in overeenstemming met de voorziening van het EEG-verdrag volgens welke de gemeenschappelijke markt moet zorgen voor "gelijkwaardige garanties betreffende werkgelegenheid en levensstandaard voor de betrokken producenten". Minister Heath hoopt dat regelingen kunnen worden getroffen welke het mogelijk maken de landbouwers te verzekeren dat de ontwikkeling van het gemeenschappelijk beleid hun levensstandaard effectief zal beschermen.

Par. 56. De Britse regering is verplicht de tuinbouw een gelijkwaardige mate van steun te verlenen als de landbouw in het algemeen. Aangezien tarieven in Engeland het instrument bij uitstek zijn voor steun aan de tuinbouw, vormt de aanvaarding van een gemeenschappelijk tuinbouwbeleid een bijzonder moeilijk probleem. Regelingen zullen moeten worden getroffen voor de verschillende tuinbouwprodukten welke de Engelse regering in staat stelt haar verplichtingen na te komen.

EVA

Par. 58 t/m 60. Het zou politiek zowel als economisch onjuist zijn de andere EVA-landen uit te sluiten. De EVA zal worden gehandhaafd totdat de gewettigde belangen van elk der leden zijn behartigd. Eerst daarna is Engeland in staat toe te treden tot de Gemeenschap. De politieke redenen welke bepaalde EVA-landen weerhouden van het volledige lidmaatschap behoeven niet te verhinderen dat een "appropriate relationship" met de Gemeenschap tot stand wordt gebracht. Volgens het Britse standpunt zou elk van deze landen moeten worden geassocieerd met de verbrede Gemeenschap.

Finland - Par. 61. Politiek moge het voor Finland wellicht niet mogelijk zijn om een formele relatie met de EEG aan te gaan; een regeling ware echter in elk geval wenselijk die Finland in staat stelt de commerciële banden met West-Europa aan te houden.

Ierland - Par. 62. Engeland hoopt dat het verzoek van Ierland om toetreding met succes zal worden bekroond.

Procedure - Par. 64. Op de volgende bijeenkomst hoopt Minister Heath de beginselen te bespreken volgens welke de onderhandelingen moeten worden gevoerd. Aan de ambtenaren kan dan instructie worden gegeven aan het werk te gaan.

Conclusie - Par. 65 en 66. In de slotparagraaf wordt vooral aandacht besteed aan de gevaren waarmee de vrije wereld - en Europa in het bijzonder - is geconfronteerd, gevaren welke een stimulans moeten geven bij het zoeken naar een stap voorwaarts naar de Europese eenheid. Ook wordt signaleerd hoe de komst van zo vele nieuwe staten er toe leidt dat de oude en ervaren stemmen van Europa in mondiaal overleg in de minderheid dreigen te geraken.